

SUOMEN SUURLÄHETYSTÖ MOSKOVA

Talosuutisia Moskovasta 24.6.–7.7.2010

- Venäjän, Valko-Venäjän ja Kazakstanin tulliliiton uusi tullikoodeksi astui voimaan.
- Venäjän suurimmat kaupan esteet ovat edelleen korruptio ja byrokratia.
- Kuivuus on aiheuttanut miljoonavahingot Venäjän maataloudelle.
- Venäjä ja USA sopivat Venäjän WTO-jäsenyysneuvottelujen aikataulusta.
- Suomen uusi viisumikeskus avattiin Moskovassa.

<u>Venäjän ennuste vuosille 2010 – 2013:</u>	2010E	2011E	2012E	2013E
BKT:n kasvu (muutos vuositasolla %)	4,0 %	3,4 %	3,5 %	4,2 %
Reaalitulojen kasvu (muutos %)	3,4 %	2,5 %	2,4 %	3,1 %
Vähittäiskauppa (muutos %)	4,4 %	4,5 %	4,8 %	6,3 %
Teollisuustuotanto (muutos %)	2,7 %	3,2 %	3,1 %	4,2 %
Kiinteät investoinnit (muutos %)	2,9 %	8,8 %	6,3 %	8,1 %
Inflaatio (kuluttajatuotteiden indeksi)	6-7 %	5,5-6,5 %	5-6 %	4,5-5,5 %
Raakaöljyn hintaoletus (\$ / bll)	75	75	78	79 \$/bll
Lähde: Venäjän talouskehitysministeriö				
<u>Venäjän ulkomaan velka:</u>	1.1.2010	1.7.2010		
Valtion ulkomaan velka	31,3 mrd. USD	35,6 mrd. USD		
Pankkien ulkomaan velka	127,2 mrd. USD	122,8 mrd. USD		
Yritysten ulkomaan velka	298,4 mrd. USD	293,9 mrd. USD		
Lähde: Venäjän keskuspankki				
<u>Vararahastojen tilanne:</u>	1.1.2010	1.7.2010		
Vararahasto (budjetin alijäämää varten)	137 mrd. USD	39 mrd. USD		
Hyvinvointirahasto (eläkerahastoa varten)	137 mrd. USD	85 mrd. USD		
Keskuspankin kulta- ja valuuttavarannot	439 mrd. USD	461 mrd. USD		
Lähde: Venäjän keskuspankki, Valtiovarainministeriö				
<u>Ruplan kurssi ja öljyn hinta:</u>	1.1.2010	7.7.2010		
Ruplan kurssi (Venäjän keskuspankki)	EUR = 43,46 RUB	39,10 RUB		
	USD = 30,19 RUB	31,11 RUB		
Raakaöljyn hinta (Urals laatu)	78,29 USD	72,01 USD		
hintaa (Brent laatu)	78,81 USD	73,56 USD		

Talouskehitys ja talouspolitiikka

Venäjä ja USA sopivat Venäjän WTO-jäsenyysneuvottelujen aikataulusta. Uuden tavoitteen mukaan Venäjä ja USA aikovat sopia auki olevista kysymyksistä syyskuun loppuun mennessä. Tiedotustilaisuudessa presidentti Medvedev ilmoitti, että tärkeimmät kysymykset on jo periaatteessa ratkaistu ja että Venäjän WTO-jäsenyys on enää ”teknisistä kysymyksistä” kiinni. Asiantuntijat ovat vielä varovaisia ennakoimaan missä aikataulussa WTO-neuvottelut todellisuudessa voivat edetä. Yksimielisiä kaikki ovat siitä, että jäsenyys on pitkälti Venäjän sisäisestä poliittisesta tahdosta kiinni.

Pahimmat kaupan esteet Venäjällä ovat edelleen korruptio ja byrokratia. AEB:n (*Association of European Businesses*) teettämän tutkimuksen mukaan korruptio ja byrokratia ovat edelleen ulkomaalaisten mielestä pahimmat esteet kaupankäynnille ja investoinneille Venäjällä. AEB:n jäsenyritysten mukaan korruptio on viime vuosina vain lisääntynyt. Erityisen hankala tilanne on rakennusprojektien osalta, joihin liittyy suuri määrä erilaisia lupia ja lisenssejä sekä pakollisia viranomaistarkastuksia. *Public*-lehdistötutkimuksen mukaan korruptoituneimpia ovat valtion virkamiehet. Kaksi kolmasosaa kaikista korruptiosyytteistä koskee virkamiesten väärinkäytöksiä, seuraavina ovat liikennemiliisi ja miliisi. Korruptoituneimmat kaupungit ovat lehdistötutkimuksen mukaan Moskova ja Jekaterinburg. Keskisuurista kaupungeista korruptoituneimpina pidetään Brjanskia, Vladimiria ja Tsheljabinskaa.

Ulkomaisten yritysten mielestä tulevaisuudennäkymät ovat Venäjällä selvästi parantuneet. Kriisivuoden jälkeen tulevaisuus näyttää Venäjällä taas valoisalta. Ainakin sitä mieltä ovat AEB:n jäsenyritykset. Kun vuoden 2009 kyselyssä yli puolet ulkomaisista yrityksistä piti taloudellisia näkymiä Venäjällä heikkoina, tuoreessa kyselyssä enää 19 % oli tätä mieltä. Nyt 44 % vastanneista katsoi taloudellisen tilanteen parantuneen mutta olevan edelleenkin epävarma, ja 37 % oli sitä mieltä, että tulevaisuuden näkymät ovat Venäjällä hyvät.

Ulkomaiset sijoitukset nousivat huhti-kesäkuussa. Ensimmäisen vuosineljänneksen aikana 2010 ulkomaiset sijoitukset Venäjälle vielä pienenivät 12,9 miljardilla dollarilla, mutta keskuspankin alustavien tietojen mukaan toisen neljänneksen aikana ulkomaan pääomavirta on positiivinen. Ulkomaisten sijoitusten määrä nousi toisen neljänneksen aikana 14,7 miljardiin dollariin.

Maailmantalouden epävarmuudet heijastuvat myös Venäjälle. Maailmanmarkkinoiden elpyminen on jatkunut epävarmana, mikä on heikentyneen energiankysynnän kautta heijastunut öljyn markkinahintaan ja Venäjän talouskehitykseen. Öljyn markkinahinta on kesäkuun aikana pysytellyt 70 ja 78 dollarin välillä, mikä on aiheuttanut epävarmuutta markkinoilla ja pienentänyt sijoittajien riskinottohalukkuutta. Venäjällä talouskasvu vauhditti ensimmäisen vuosineljänneksen aikana erityisesti öljyn viennin arvon kasvu, mutta toisen neljänneksen aikana tuonti on kasvanut vientiä vauhdikkaammin, mikä taas hidastaa Venäjän talouskasvun vauhtia.

Tuonti kasvaa nyt vientiä nopeammin. Tuonnin arvo putosi vuonna 2009 jopa 34 %, mutta on nopeasti elpynyt vuoden 2010 ensimmäisen puolen vuoden aikana. Tammi-maaliskuussa kokonaistuonti kasvoi 18 %. Toisen neljänneksen aikana tuonnin kokonaismäärä kasvoi alustavien tullitietojen perusteella jopa 30 % viime vuoteen verrattuna. Viennin kasvu rajoittaa taas Euroopan pienentynyt kysyntä ja öljyn heikompi hintakehitys. Öljyn markkinahinta lähti toukokuussa laskuun. Toisen neljänneksen vaihtotase oli heikentyneiden vientitulojen takia selvästi pienempi kuin ensimmäisen neljänneksen aikana. **Tämä tarkoittanee myös ruplan vahvistumisen loppua.** Ruplan reaaliarvo on vuoden takaisesta noussut 12 %, mutta kesäkuussa ruplan arvo heikkeni. Ruplan odotetaan heikentyvän 3–6 % kolmannen neljänneksen aikana riippuen Venäjän ja maailmantalouden kehityksestä ja öljyn hinnan kehityksestä.

Lainananto kasvoi alustavien tietojen mukaan noin 3 % huhti-kesäkuussa. Lainananto on kääntynyt nousuun. Keskuspankin ennakkotietojen mukaan sekä yritysten että yksityisten lainananto kasvoi toisen neljänneksen aikana. Ensimmäisen neljänneksen aikana lainananto vielä supistui prosentti verran, mutta toisen neljänneksen aikana kasvu oli alustavien tietojen mukaan noin 3 %. Kokonaisuutena lainananto on kuitenkin kasvanut alle odotusten. Valtiovarainministeriö oli aikaisemmin arvioinut, että koko vuoden lainananto voisi kasvaa 5–10 % tänä vuonna. Pankkien lainanannon kasvu olisi tärkeä edellytys investointien kehitykselle. Vaikka teollinen tuotanto on kasvanut toisen neljänneksen aikana, teollisuuden investoinnit eivät ole vielä lähteneet nousuun.

Venäläiset eivät luota virallisiin talouslukuihin. Tuoreen tutkimuksen mukaan venäläiset suhtautuvat hyvin skeptisesti valtion talouskatsauksiin ja taloustilastoihin. Talouskriisin jälkeen

virallisiin raportteihin ja viranomaisten tiedotteisiin suhtaudutaan vielä epäilevämmän kuin aikaisemmin. Syynä voidaan *Nezavisimaja*-lehden mukaan pitää viranomaisten heikkoa tiedotusta kriisin aikana. Maan johto, ml. presidentti, pääministeri ja talouskehitysministeri, painottivat vielä vuoden 2008 lopulla, että kansainvälisen talouskriisin vaikutus Venäjän talouteen tulee olemaan suhteellisen pientä, Venäjän talous on vakaalla pohjalla ja ongelmat ovat muualla. Venäjänkin talous syöksyi kuitenkin melkein 10 % vuoden 2009 ensimmäisellä puoliskolla, mikä oli suhteellisesti enemmän kuin Euroopassa keskimäärin ja selvästi enemmän kuin muissa BRIC-maissa. Vuoden 2010 alusta maan johto on taas puhunut talouden nopeasta elpymisestä. Luvut ovat kuitenkin olleet osittain ristiriitaisia keskenään, ja eri virastot ovat antaneet erilaisia tietoja. Asiantuntijoiden mukaan maan johto on talouskriisin alkaessa ja sen jälkeisenä aikana systemaattisesti välttänyt huonojen uutisten julkaisemista ja kiirehtinyt hyvien uutisten julkaisemista. Tämä on synnyttänyt tilanteen, jossa kansalaiset entistä vähemmän uskovat viranomaisten tietoihin.

Venäläiset ovat omasta mielestään kärsineet pahasti talouskriisistä. Kansainvälisessä *Boston Consulting Groupin* vertailussa 71 % venäläisistä katsoi talouskriisin vaikuttaneen kielteisesti henkilökohtaiseen elämäänsä. Venäläiset olivat kyselyyn osallistuneiden maiden vertailussa toiseksi pessimistisimmät, heti meksikolaisten jälkeen. Optimistisimpia olivat kiinalaiset. Euroopan maista vähiten huolestuneita olivat saksalaiset ja ranskalaiset, eniten huolestuneita espanjalaiset ja englantilaiset. Keskimäärin noin puolet kaikista kansainväliseen kyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että talouskriisi oli vaikuttanut negatiivisesti heidän elämäänsä. Venäjän tilastokomitean kuukausittaisen kyselyn mukaan tilanne on vuodenvaihteesta parantunut. Kesäkuun kyselyn mukaan enää 13 % kaikista venäläisistä katsoi henkilökohtaisen taloustilanteensa olevan heikentymässä. Valtaosa oli sitä mieltä, että tilanne ei olennaisesti ole muuttunut ja 15 % arvioi taloustilanteensa olevan paranemassa.

Työttömyys nousi kriisin seurauksena vähemmän kuin odotettu, mutta uusia työpaikkoja syntyy rajoitetusti. Venäjän talous syöksyi melkein 8 prosenttiyksikköä vuonna 2009, mutta työttömyys lisääntyi vain 3 prosenttiyksiköllä. Vuonna 2010 työttömyys on jo kriisinaikaiselta tasolta pienentynyt. Yhtenä syynä tähän on pidetty valtion kriisinvastaista työllisyysohjelmaa, jonka seurauksena arviolta noin 3 % työiässä olevista sai vuonna 2009 pitää työnsä. Ilman tukia työttömyysaste olisi 2009 noussut 11–12 %:in tasolle. Ennen kriisiä työttömyystaso oli useamman vuoden ajan noin 6 % tasolla. Paluu tälle tasolle tulee olemaan haasteellista, ellei mahdotonta, koska uusia työpaikkoja ei enää synny samaan tahtiin kuin ennen kriisiä eikä yhtä laajaa työllisyyden tukiohjelmaa toteuteta enää ensi vuodesta. Lisäksi ensi vuonna kiristytävä palkkaverotus motivoi yrityksiä tehostamaan ja pienentämään työntekijöiden määrää. Näiden tietojen valossa työttömyys pysynee Venäjällä ainakin nykytasolla ja väliaikaisesti voi jopa nousta, riippuen siitä miten työllistämistukia jatketaan tai lakkautetaan.

Harmaan työvoiman osuus on kasvanut. Harmaan työvoiman osuus koko työvoimasta on arviolta palannut melkein 30 prosentin tasolle (arvioitu osuus koko työvoimasta). Vuoden 2005 mittavan palkkaverotuksen kevennyksen jälkeen harmaan työvoiman osuus väheni noin 20 %:iin. Rakennusalan huikea kasvu vuosina 2006–2008 kasvatti kuitenkin taas harmaan työvoiman osuutta merkittävän laittoman ja migraatiotyövoiman kasvun seurauksena. Harmaan työvoiman osuus on noussut myös talouskriisin seurauksena eikä ensi vuoden palkkaverotuksen kiristäminen parantane tilannetta. Palkkaverotus kiristyy ensi vuoden alusta nykyisestä 26 %:sta 35 %:iin. Regressiosääntö kuitenkin säilyy, joten yli 410 000 ruplan vuosipalkasta (yli 11 700 euroa) yritys ei maksa palkkaveroa. Tämä keventää työn verotuksen taakkaa merkittävästi.

Julkinen hallinto ja verotus

Duuma hyväksyi vuoden 2010 budjettimuutokset. Duuma hyväksyi muutoksia kuluvan vuoden budjettilakiin. Vuoden budjettituloja nostettiin 833 miljardilla ruplalla eli noin 20 miljardilla eurolla lähinnä perustuen siihen, että öljyn vientihinta on korkeampi kuin alun perin budjetoitu (uudessa budjettilaissa vientiverotulojen oletuksena on käytetty öljyn 75 dollarin barrelihintaa).

Budjettimenojen lisäyksiä hyväksyttiin suhteessa vähemmän, yhteensä 325 miljardilla ruplalla tai noin 8 miljardilla eurolla. Noin puolet uusista menoista on korvamerkitty eläkerahaston rahoittamiseen. Lisäksi hyväksyttiin lisämenoja sotaveteraanien asuntojen rakentamiseen ja autoteollisuuden tukemiseen. Budjetin alijäämää pienennettiin, nyt hyväksytyn budjettilain mukaan tämän vuoden alijäämä tulee olemaan 5,4 % maan bkt:sta. Valtiovarainministeri Aleksei Kudrin arvioi, että alijäämä voi jäädä tätäkin pienemmäksi, jos talouskasvu jatkuu hyvänä. Ensimmäisen puolen vuoden aikana federaation budjetin alijäämä oli kasvaneiden verotulojen ansiosta vain 2,3 % maan bkt:sta.

Vuosien 2011–2013 budjetoinnin tavoitteet osittain ristiriitaisia. Presidentti Medvedev esitteli viime viikolla seuraavan kolmivuotiskauden budjettitavoitteet. Tärkeimmäksi tavoitteeksi nousi itse budjetoinnin ja pitkäaikaisen suunnittelun uusiminen, strategisten tavoitteiden selkeyttäminen ja budjettimenojen priorisointi. Vuodesta 2012 budjetoinnin on tarkoitus muuttua kokonaan tulosohjatuksi, ja budjetin menoista ja tavoitteista pitäisi sopia projektiokohtaisesti eikä ministeriö rakenteen mukaan. Budjetin tavoitteet olivat osittain ristiriitaisia. Julkishallinnon toimintoja pitäisi tehostaa, mutta palkkoja kuitenkin nostaa. Myös eläkkeitä pitää jatkossa nostaa, mutta samanaikaisesti koko eläkejärjestelmä vaatii uusimista, koska eläkerahasto on riittämätön ylläpitämään eläkemaksuja edes nykyisellä tasolla. Presidentin esityksen mukaan seuraavan budjetoitinkauden painopisteisiin kuuluvat sosiaaliturvan varmistaminen ja eläkejärjestelmän uusiminen, valtiontalouden tasapainottaminen ja alijäämän pienentäminen, julkisen hallinnon toimintojen tehostaminen, reaalisektorin kannustaminen, sekä innovaatiotalouden kehittäminen.

Talouskehitysministeriön ehdotus uuden budjetin tavoiteohjelmista koostuu kuudesta pääohjelmasta. Vuodesta 2012 lähtien sovellettavan uuden budjetoitijärjestelmän toimivuutta kokeillaan nyt ensimmäisen kerran ensi vuoden federaation budjetoinnissa. Uudessa järjestelmässä budjetti jaetaan kuuteen niin kutsuttuun pitkäaikaisohjelmaan, jotka puolestaan koostuvat yhteensä 42 alaohjelmasta. Uudet pitkäaikaisohjelmat ovat talouskehitysministeriön ehdotuksen mukaan elämänlaatu, innovaatiokehitys, talouden modernisaatio, kansallinen turvallisuus, alueellisten erojen tasapainottaminen sekä julkishallinnon tehostaminen. Eniten alaohjelmia, yhteensä 12 kappaletta, sisältyy ns. elämänlaadun ohjelmaan. Sen alaohjelmiin kuuluvat hyvin laajat osa-alueet, esim. terveydenhuolto, koulutus, perhe, eläkejärjestelmä, kulttuuri ja ympäristö. Innovaatiokehityksen ohjelmaan kuuluvat esim. tutkimus, avaruusteknologia, ydinaseteknologia ja lääketiede. Uudet tavoiteohjelmat tulevat luomaan vuosien 2011–12 budjettisuunnitelman perustan. Vuoden 2011 budjetti luodaan vielä vanhan menorakenteen perusteella. Pitkäaikaisohjelmiin perustuvalla budjetoinnilla pyritään tehostamaan valtion menojen hallintaa.

Veropolitiikan linjauksia täsmennettiin, mutta uudesta energiaverotusmallista ei vielä sovittu. Seuraavan kolmen vuoden veropolitiikan linjauksia ja konkreettisia verolainsäädännön muutoksia on selkeytetty. Tärkeimmistä veroista, eli öljyn ja maakaasun veromallista, ei kuitenkaan vielä ole sovittu. Muun verotuksen osalta päätavoitteeksi asetettiin innovaatioyritysten ja tutkimus- ja kehitystoiminnan tukeminen verotuksellisin keinoin. Käytännössä tämä tarkoittaa, että tutkimus- ja kehitysmenojen vähennyskelpoisuutta voittoverotuksessa laajennetaan ja että ns. uuden teknologian hankkeiden veropoistoja nopeutetaan. Nopeutetut veropoistot myönnetään myös energiatehokkuusinvestoinneille. Lisää verohelpotuksia halutaan antaa ”innovaatioyrityksille”, mutta innovaatioyrityksen määritelmää ei vielä ole. Toistaiseksi ”innovaatioyritysten” lisäverohelpotukset tulevat koskemaan vain Skolkovon erityisalueita. Lisäksi koulutuksen ja terveydenhuollon yritykset tulevat saamaan vapautusta voittoverosta ainakin vuoteen 2015 mennessä.

Logistiikka

Tieverkoston huono kunto hidastaa Venäjän kehitystä. Infrastruktuurin puutteet ovat yksi Venäjän alueellisen kehityksen suurimmista esteistä. Uusia teitä on Venäjällä viimeisten 10 vuoden aikana rakennettu vain 175 000 kilometriä, näistä vain 100 000 kilometriä asfaltoitua tietä. Uusia moottoriteitä ei ole 10 vuodessa rakennettu ollenkaan. Kiina on 10 vuodessa rakentanut yli 60 miljoonaa kilometriä uutta tieverkostoa. Tänä päivänä Venäjän koko tieverkosto käsittää noin 750 miljoonaa kilometriä. Arvioiden mukaan vain 10 % kaikista Venäjän autoteistä on hyvässä kunnossa, 40 % "ajokunnossa" ja 50 % huonossa tai erittäin huonossa kunnossa. Huonokuntoisten teiden takia rahtikuljetuksen keskinopeus on Venäjällä 300 kilometriä päivässä. Euroopassa vastaava luku on 1000 kilometriä päivässä. Tieverkoston ylläpitokustannuksiin käytetään Venäjällä noin 6–7 miljardia euroa vuodessa. Tarve olisi Venäjän tierakentamisen tutkimuslaitoksen mukaan jopa 25 miljardia euroa vuodessa. Suurimpana syynä teiden rappeutuneeseen kuntoon ei kuitenkaan pidetä rahoituksen puutetta, vaan sen tehotonta käyttöä. Venäjällä teiden rakentamiskustannukset ovat tehottomuuden ja korruption takia keskimäärin 2,6-kertaiset EU:n kustannustasoon ja 7,3-kertaiset Kiinan kustannustasoon verrattuna.

Kunnostustyöt aiheuttivat liikennekaaoksen Sheremetjevon lentokentälle johtavalla maantiellä. Leningradskoe shosse -valtatie ruuhkautui pahoin kesäkuun lopussa alkaneen siltaremontin vuoksi, mikä on johtanut tuhansien matkustajien lennoilta myöhästymisiin ja lentoyhtiöiden miljoonatappioihin. Pääministeri Putin määräsi varapääministeri Sergei Ivanovin selvittämään ratkaisua tilanteeseen. Ivanovin mukaan kunnostustyöt aloitettiin ilman varoitusaikaa eikä asiasta ilmoitettu liikennepoliisille tai Moskovan aluehallintoon, mikä aiheutti normaalia suurempia ongelmia. Kunnostustyöt Moskovan pääväylillä aiheuttavat toki aina liikenneruuhkia. Liikennekaaos aiheutti välittömästi ryntäyksen Sheremetjevon lentokentälle liikennöivään *AeroExpress*-junaan, jonka kapasiteetti on ollut koetuksella. Liikennekaaoksen selvittämistä ja lisäkaistojen avaamista painosti muun muassa tavarataloketju *Ikea*, jonka myymälä Himkin alueella on kärsinyt pahoin liikennetukoksesta. Ikea kertoo myymälänsä myynnin romahtaneen jopa kolmanneksella liikenneongelmien alettua. Korjaustöiden on arvioitu jatkuvan loka–marraskuun vaihteeseen asti. Varapääministeri Ivanov on ehdottanut, että Leningradskoe shossesta voisi tehdä maksullisen pikatien. Hänen mielestään se olisi ainoa tapa nopeuttaa lentokenttäliikennettä.

Moskovan ja Pietarin välille suunnitteilla uusi pikajuna. Venäjän rautatiet ovat aloittaneet selvitystyön avata Moskovan ja Pietarin väliin uusi pikajunareitti. Uuden reitin pituus olisi 660 km ja sillä kulkevan junan nopeus tulisi olemaan 400 km/h. Tämä nopeuttaisi entisestään matkustamista kahden pääkaupunkien välillä. Viime vuonna jo olemassa olevilla Moskova – Pietari raiteilla otettiin käyttöön pikajuna *Sapsan*, jonka matkustusaika on 3h 45 min. Suunnitteilla oleva pikajuna tahtaisi matkan 2,5 tunnissa. Hankkeen teknisen suunnitelman pitäisi valmistua tämän vuoden loppuun mennessä ja rahoitussuunnitelman ensi vuoden aikana. Rakennustyöt voisivat näin alkaa vuonna 2012. Hankkeen arvioitu kokonaisinvestointi olisi noin 20 miljardia euroa. Venäjän rautatiet (RZD) aikovat toteuttaa uutta junarataa PPP-hankkeena (julkisen ja yksityisen sektorin yhteisprojektina) ja järjestää projektirahoituksen *road show* 'n ensi vuonna. RZD:llä on yksinoikeus uusien pikaratojen kehittämiseen Venäjällä.

Rakentaminen

Markkinoilla edelleen runsaasti vapaata toimistotilaa. Uusien toimistotilojen kysyntä on kriisin seurauksena hiipunut. Alkuvuonna kasvanut B-luokan toimistotilojen kysyntä muodostui lähinnä siitä, että yritykset vaihtoivat halvempiin tiloihin. Toimistotilojen uudisrakentaminen on sekä Moskovassa että Pietarissa selvästi vähentynyt. Moskovassa valmistui uutta toimistotilaa tammi-maaliskuussa vain kolmannes viime vuoteen verrattuna. Suunnitteilla olevista toimistorakennusprojekteista arviolta alle puolet toteutetaan tänä vuonna. Osa suunnitteilla olevista toimistotilojen rakennusprojekteista muutetaan asuntoprojekteiksi. Asuntomarkkinat ovat kevään aikana vilkastuneet, ainakin Moskovan ja Pietarin osalta. Toimistotilojen markkinoilla on taas

edelleen paljon vapaata tilaa (arviolta noin 25 % A-luokassa ja 15 % B-luokassa). Toimistotilojen hinnat ovat vastaavasti laskeneet, erityisesti A-luokan toimistotilojen keskihinta. Hintahaarukka on samalla kasvanut.

Asuntokauppa vilkastunut Moskovassa – hintakehitys epätasaista. Tammi–kesäkuussa 2010 Moskovassa rekisteröityjen asuntokauppojen määrä lähes kaksinkertaistui yli 40 000:een verrattuna vastaavaan ajankohtaan vuonna 2009. Huolimatta heikosta vertailuvuodesta toteutuneita kauppia oli kesäkuussa kuitenkin enemmän kuin vuoden 2008 kesäkuussa. Kasvuluvut kriisivuodesta 2009 ovat kiinteistönvälittäjien mukaan toistaiseksi olleet korkeita, mutta loppuvuodesta esimerkiksi kuukausitasoisen kasvuvauhdin oletetaan jo hidastuvan selkeästi. Moskovassa asuntojen hinnat ovat kallistuneet asuntomarkkinoita analysoivan *IRN.ru*-yhtiön arvion mukaan alkuvuonna noin 10 %, mutta alkukesästä tahti hidastui. Moskovan asuntojen hintoja kuvaava indeksi jopa putosi 2,5 % kesäkuun aikana, mutta suurta alennusmyyntiä asuntojen hintoihin ei kuitenkaan odoteta. *IRN.ru*:n mukaan keskineliöhinta Moskovassa on tällä hetkellä reilu 3 500 euroa (4 400 dollaria). Tämä on noin 16 % vähemmän kuin ennen talouskriisiä. Muualla Venäjällä hintakehitys on epätasaista; muun muassa Sotshin olympia-alueen asuntojen hinnat ovat laskeneet alkuvuonna yli 6 % samoin kuin Toljattin (noin 5 %) ja Brjanskin (noin 2,5 %) alueiden hinnatkin. Kazanissa ja Donin Rostovissa asuntojen hinnat puolestaan olivat tammi-kesäkuun aikana noin 4-5 % nousussa. Moskovan neliöhinnat ovat edelleen yli puolet korkeammat kuin muissa suurkaupungeissa Venäjällä. Pietarissa asuntojen keskihinnat ovat noin 70 % Moskovan tasosta, kun taas muiden suurten kaupunkien hinnat ovat 30 – 40 % Moskovan hintatasosta.

Metsä- ja maatalous

Metsäteollisuuden tuotanto kasvoi tammi-toukokuussa 12 %. Sellun tuotanto kasvoi 9 %, paperin 7 % ja kartongin 10 % verrattuna vuoden 2009 vastaavaan ajanjaksoon. Mekaanisessa metsäteollisuudessa kasvu oli suurempaa. Levyteollisuudessa liimavanerin tuotanto lisääntyi 36 %, lastulevyn 22 % ja kuitulevyn 8 %. Sahatavaran tuotanto kasvoi 8 % ja pellettien tuotanto 16 %. Puunkorjuukin virkistyi, sillä jalostamattoman puutavaran tuotanto lisääntyi 9 % ja oli toukokuussa 5 miljoonaa kiintokuutiometriä. Metsäteollisuuden tuotannon kasvua selittää talouskriisin jälkeinen alan vähittäinen vakiintuminen, vientimarkkinoiden elpyminen ja vertailukohtana olleen vuoden 2009 alun alhaiset tuotantomäärät.

Zubkov: Venäjällä käynnistetään tänä vuonna 10 metsäteollisuuden investointiprojektia arvoltaan 1,1 miljardia euroa. Kaikkiaan metsien käytön ja puunjalostuksen prioriteetti-investointiprojekteja on hyväksytty 92 kpl arvoltaan vajaa 11 miljardia euroa. Hankkeiden yhteenlaskettu puuntarve on 70 miljoonaa kuutiometriä ja työvoiman tarve 42 000 työntekijää. Prioriteettihankkeita on suunniteltu kaikkiin federaatiopiireihin. Ensimmäisen varapääministeri Zubkovin mukaan valtio tuki viime vuonna metsäteollisuuden yrityksiä noin 12 miljoonalla eurolla; tänä vuonna tuki nousee 34 miljoonaan euroon. Lisäksi yritysten puusta maksama minimihinta säilyy vuoden 2008 tasolla, mikä Zubkovin mukaan on valtion taholta merkittävä tuki investointien aktivoimiseksi.

Karjalan tasavaltaan rakennetaan Venäjän ensimmäistä OSB-levytehdasta. *DOK Kalevalaksi* nimetty tehdas rakennetaan Petroskoin liepeille, ja tehtaan peruskivi muurattiin kesäkuun lopussa. Tehtaan on määrä valmistua vuonna 2012, jolloin sen tuotantokapasiteetti on 300 000 kuutiometriä OSB-levyä. Tehtaan tuotanto voidaan tarvittaessa nostaa lisäinvestoinneilla 500 000 kuutiometriin vuodessa. Investoinnin arvo on 180 miljoonaa euroa. Yksi suurimmista investoijista on ZAO *Kompakt*, joka on merkittävä pietarilainen rakennusfirma. Myös ulkomaisia investoijia on mukana. OSB-levy on valmistettu jyrsityistä ja suurikokoisista puulastuista ja säleistä liimaamalla ja puristamalla. Se soveltuu hyvin rakennuslevyksi sekä erilaisiin pakkauksiin, kuljetuslaatikoihin ja suojalevyksi.

Ilim Group päätti paperikoneesta Korjažman sellu- ja paperitehtaalle Arkangelin alueelle.

Investoinnin arvo on 270 miljoonaa dollaria. Uusi paperikone tuottaa yli 150 000 tonnia toimisto- ja 50 000 tonnia offsetpaperia vuodessa. Offsetpaperia tullaan tulevaisuudessa käyttämään peruspaperina tuottamaan 70 000 tonnia päällystettyä paperia. Projekti aloitetaan tänä vuonna, ja paperikoneen tulisi käynnistyä vuonna 2012. Pääjohtaja Paul Herbertin mukaan nyt tehty investointipäätös yhdessä Bratskin sellutehdasinvestoinnin kanssa vahvistaa Ilim Groupin asemaa tärkeimmillä markkina-alueilla.

Kuivuus uhkaa Venäjän viljasatoa. Maatalousministeriö on kuivuuden vuoksi pienentänyt tämän vuoden viljasatoennustettaan 90 miljoonasta tonnista 85 miljoonaan tonniin. Kuivuus vaivaa erityisesti Volgan, Uralin ja Keski-Venäjän federaatiopiirejä, missä 12 alueella tilanne on poikkeuksellisen vakava. Eteläisessä ja Pohjois-Kaukasuksen federaatiopiireissä tilanne on parempi. Kuivuuden aiheuttamat vahingot ovat laajoja, joidenkin arvioiden mukaan miljoonaluokkaa. Viljasadon korjuuta ja toimenpiteitä kuivuudesta kärsivien maataloustuottajien tukemiseksi on tarkoitettu käsitellä hallituksen istunnossa 8. heinäkuuta. Ennakkoarviot ovat, että tänä vuonna valtio ei tule tukemaan maataloustuottajia samassa määrin kuin viime vuonna.

Pääministeri Putin on tyytymätön vakuuttamiseen maataloussektorilla. Vain 10 % maatalouden yrityksistä on ottanut vakuutuksia riskien varalle. Putinin mukaan samaa ongelmaa käsiteltiin jo viime vuonna, kun monet alueet kärsivät vaikeista ilmasto-olosuhteista. Maatalousministeriö on laatinut lakiluonnoksen vakuuttamisesta katastrofaalisten riskien varalle. Sen ideologiana on, että jos maatalouden harjoittaja aikoo saada valtion tukia, hänen tulee vakuuttaa omaisuutensa, mukaan lukien kylvöt. Ministeriö ennakoii, että uusi laki hyväksytään duuman syysistunnossa.

Yhdysvaltalaiset siipikarjanlihan viejät hyväksyivät Venäjän standardit. Kesäkuun lopussa Yhdysvaltain siipikarjanlihan viejien liiton presidentti Jim Samner ilmoitti, että Venäjälle vientiä harjoittavat siipikarjantuottajat tulevat jatkossa käyttämään siipikarjalihan desinfioimisessa kloorin sijaan uutta teknologiaa ja Venäjän lainsäädännön hyväksymiä aineita. Näin ollen siipikarjanlihan tuonti Yhdysvalloista Venäjälle voisi jatkua ja nykyiset tuontirajoitukset poistua. Venäjän kuluttajavirasto kielsi asetuksellaan 1.1.2010 alkaen kloorin käytön linnunlihan käsittelyssä ja viilentämisessä – menetelmä, jota yhdysvaltalaiset kasvattajat ovat laajalti käyttäneet. Siipikarjanlihan tuonti Yhdysvalloista Venäjälle oli tammi-maaliskuussa 75 000 tonnia, mikä oli melkein kaksi kertaa vähemmän kuin vuoden 2009 vastaavana ajanjaksona. Samalla Yhdysvaltain osuus Venäjän siipikarjanlihan tuonnista putosi 17 %:sta 8 %:iin. Siipikarjanlihan vienti on yksi keskeisistä USA:n ja Venäjän WTO-neuvotteluihin liittyvistä kysymyksistä, ja sillä on USA:ssa myös suurta sisäpoliittista merkitystä.

Energia

Venäjän ensimmäinen kelluva ydinvoimala laskettiin vesille. Venäjän ydinvoimakorporaatio *Rosatom*in tavoitteena on käynnistää ydinvoimala vuoden 2012 loppupuoliskolla. Voimalan käyttöikä on 32 vuotta. Ydinpolttoaine tullaan lastaamaan voimalaan Murmanskin alueella. Akateemikko Lomonosovin mukaan nimetyn voimalan kapasiteetti tulee olemaan 80 megawattia. Rosatomin mukaan Pohjois-Venäjällä on identifioitu ainakin kuusi sijoituspaikkaa kelluville ydinvoimaloille. Venäjän ympäristöjärjestöt puolestaan kritisoivat hanketta voimakkaasti.

Venäjä rikkoo ennätyksiä öljyntuotannossa. Kesäkuun öljyntuotanto oli 10,13 miljoonaa barrellia päivässä, mikä ylitti kuluvan vuoden maaliskuussa tehdyn aikaisemman ennätyksen. Venäjä, joka ei ole OPEC'in jäsen, on lisännyt öljyntuotantoaan viimeisen vuoden aikana. Kesäkuu oli kymmenes peräkkäinen kuukausi, jolloin Venäjän öljyntuotanto ylitti 10 miljoonan barrelin päivätuotannon rajan. Analytiikot epäilevät tuotannon kasvun hidastuvan vuoden toisella puoliskolla. Syynä tähän ovat mm. epävarmuudet öljyntuotannon verotuksessa tulevaisuudessa.

Kaasuntuotanto puolestaan jatkoi laskuaan. Kesäkuun kaasuntuotanto oli vain 1,49 miljardia kuutiometriä päivässä.

Venäjän ja Valko-Venäjän kaasukiista on ohi. Venäjä on kuitannut Valko-Venäjän maksaneen kaasulaskunsa ja Valko-Venäjä samoin Venäjän maksaneen kauttakulkumaksut Eurooppaan kuljetettavasta kaasusta. Venäjän *Gazprom* ja Valko-Venäjän *Beltransgaz* allekirjoittivat myös uuden sopimuksen, joka kattaa sekä kaasutoimitusten että kauttakulun hinnat. Ensitieto kaasukiistan päättymisestä saatiin presidentti Medvedevin *Twitter*-viestin kautta.

Bulgaria osallistuu sittenkin *South Stream* -hankkeeseen. Venäjä ja Bulgaria sopivat Bulgarian osallistumisesta Ukrainan kiertävään, Mustanmeren alittavaan *South Stream* - kaasuputkihankkeeseen. *South Stream*in osakkaita ovat *Gazprom* (50 %) ja italialainen *Eni* (50 %). Lisäksi ranskalainen *EdF* on liittymässä hankkeeseen. Vain muutama viikko sitten *Gazprom* suunnitteli kaasuputken reitin muuttamista niin, että putki rantautuisikin Bulgarian sijaan Romaniassa.

***Rostehnadzor* siirtyy hallituksen alaisuuteen, ympäristökysymykset *Rosprirodnadzorille*.** Vuonna 2008 luonnonvara- ja ekologiaministeriön alaisuuteen siirretty virasto palaa presidentti Medvedevin allekirjoittaman ukaasin myötä takaisin hallituksen suoraan alaisuuteen. Samalla viraston toimialaa muutetaan: ympäristö-, teknologia- ja ydinvalvontalaitos *Rostehnadzorin* vastuulle kuuluvat jatkossa valtion ydin- ja teknologiavalvonnan suunnittelu, toteuttaminen ja valvonta. Sen sijaan aikaisemmin *Rostehnadzorille* kuuluneet ympäristövalvonta ja ympäristönsuojelu siirtyvät luonnonvarojen käytön valvontalaitos *Rosprirodnadzorin* vastuulle. *Rostehnadzorin* aseman muutos on seurausta kesällä 2009 Sajano-Shushenskajan vesivoimalassa tapahtuneesta onnettomuudesta, joka käynnisti keskustelun Venäjän neuvostoaikaisen perusinfrastruktuurin heikosta tilasta.

***Chevron* ja *Rosneft* yhteistyöhön Mustallamerellä.** Yhdysvaltalainen *Chevron* ja valtiollinen *Rosneft* ryhtyvät kehittämään Mustallamerellä sijaitsevaa Val Shatskin öljykenttää. Lehtitietojen mukaan *Chevronin* osuus yhteisyrityksestä olisi kolmannes ja *Rosneftin* kaksi kolmasosaa. *Chevron* rahoittaa valtaosan hankkeen tutkimuskuluista, joiden on arvioitu nousevan jopa 1 miljardiin dollariin. Val Shatskin syvänmeren öljykenttää pidetään vaativana kehittää, sillä se sijaitsee jopa 2,2 km syvyydessä. *Chevron* onkin korostanut verohelpotusten tärkeyttä hankkeen toteuttamiselle.

Meksikonlahden öljyvuoto ei vaikuta *BP:n* osakkuuteen *TNK-BP:ssä*. Öljy-yhtiö *BP:n* toimitusjohtaja Tony Hayward tapasi Moskovan-vierailullaan Venäjän ensimmäisen varapääministerin Igor Setshinin. Hayward vakuutti Setshinille, että Meksikonlahden öljyvuoto ei vaikuta *BP:n* hankkeisiin Venäjällä. *BP* omistaa 50 % öljy-yhtiö *TNK-BP:stä* sekä 1,3 % valtiolenemmistöisestä öljy-yhtiö *Rosneftista*. Venäläislehdistössä huhuttiin aikaisemmin, että *BP* olisi myymässä osuutensa *Rosneftista*. Hayward tapasi vierailunsa aikana myös mm. öljy-yhtiö Lukoilin pääjohtajan Vagit Alekperovin. Alekperov oli kiinnostunut *BP:n* kokemuksista öljykatastrofin hoidossa.

Hiiliteollisuuden kehittämisstrategia valmisteilla. Varapääministeri Setshinin mukaan Venäjä valmistelee kansallista hiiliteollisuuden kehittämisstrategiaa, jonka odotetaan valmistuvan vuoden loppuun mennessä. Strategiassa keskitytään turvallisuuteen, säätelyyn ja logistiikkaan. Osana strategiaa Venäjä saattaa rakentaa hiiliterminaaleja maan suurimpiin satamiin Venäjän kaukoitään, Barentsinmerelle, Itämerelle ja Mustallemerelle.

***Rostehnologii* perustaa yhteistyössä *Tehnoprom*-yhtiön kanssa energiatehokkuusyhtiön.** Tuloksena syntyi *Tehpromenergo*, joka aikoo tarjota kunnille ja yrityksille energiatehokkuusohjelmien suunnitelmia ja -ratkaisuja. Ensisijaisesti uusi yhtiö aikoo palvella puolustusteollisuuden tuotannollisia yhtiöitä. Tilauksessa on jo puolustusteollisuuden energiatehokkuusprojekteja Kalugan, Jaroslavljin ja Tulan alueilla.

Innovaatiopolitiikka

Rusnano yhtiöitetään. Duuma hyväksyi korporaation muuttamisen avoimeksi osakeyhtiöksi toisessa käsittelyssä. Yhtiöittämissuunnitelmia on tehty myös muille valtionkorporaatioille kuten *Rostehnologii*, *Rosatom* ja *Vneshekonombank*.

Venäjä suunnittelee kansallisen Internet-hakukoneen pystyttämistä. Uuden hakukoneen on määrä haastaa Venäjän ylivoimaisesti suosituin hakukone *Yandex*, jolla tehdään lähes 65 % kaikista hauista Venäjällä. Kansallisen hakukoneen suunnittelu ja projektivastuu on toistaiseksi yksityisillä hakukonepalveluntarjoajilla, vaikka projektilla onkin kansallinen intressi ja kyseessä on hallinnon aloite. Uuden hakukoneen on määrä olla toimintakunnossa vuoden 2011 loppuun mennessä. Kuitenkin pelkästään hakukoneen prototyypin luomiseen tarvitaan 50 hengen tiimiltä noin vuoden työ. Kremlin IT-neuvonantajan, entisen teknologia- ja viestintäministeri Leonid Reimanin mukaan tällä hetkellä valtio ei rahoita projektia, mutta hakukoneen valmistuessa se voi siihen ryhtyä. Lehtitietojen mukaan valtion tukisumma saattaisi kohota jopa 100 miljoonaan dollariin. Valtion tukea tarvitaan muun muassa palvelun tunnetuksi tekemiseen ja suosion kehittämiseen, mikä vaatii esimerkiksi televisiomainontaa valtiollisilla televisiokanavilla sekä palvelun asentamista oletushakukoneeksi koululaisten ja valtionlaitosten tietokoneisiin.

Skolkovon innokaupunkiin uusia osallistujia presidentti Medvedevin USA:n vierailun aikana. Amerikkalainen lentokonevalmistaja *Boeing* sekä *Massachusetts Institute of Technology (MIT)* - korkeakoulu vahvistivat osallistumisensa Moskovan lähistölle rakennettavaan innokaupunki Skolkovoon. Boeingin suunnitelmissa on tuoda Skolkovoon yhdessä sen venäläisten kumppanuusyhtiöiden *Progresstehin* ja *Luxsoftin* kanssa 300 tutkijaa ja insinööriä suunnittelemaan uusia lentokoneita. MIT puolestaan suunnittelee perustavansa Skolkovoon uuden yliopiston sekä rakentavansa tieteellisten kehittämiskeskusten verkoston ympäri Venäjää. MIT tulee lisäksi olemaan mukana tutkimus- ja opetustoiminnassa yhdessä johtavien venäläisten yliopistojen ja tutkimuskeskusten kanssa. MIT on myös yksi Skolkovo-projektin säätiötä hallinnoivista jäsenistä. Innokaupunki Skolkovoon ovat aikaisemmin ilmaissut kiinnostuksensa myös *Yahoo*, *Google*, *Microsoft*, *Hewlett Packard*, *Nokia*, *Cisco* ja *Novo Nordisk*.

Skolkovon veropaketti hyväksyttiin alustavasti duuman ensimmäisessä käsittelyssä. Skolkovon erityisveropaketti on läpäissyt duuman ensimmäisen käsittelyn. Alustavassa muodossaan lakipaketti lupaa Skolkovon erityisalueelle rekisteröidyille T&K -yrityksille 10 vuoden vapautuksen tuloverosta ja ALV:stä siihen asti kunnes liikevaihto ylittää kaksi miljardia ruplaa (50 miljoonaa euroa) ja tulos 300 miljoonaa ruplaa (7,5 miljoonaa euroa). Skolkovon yritykset saavat näillä näkymin myös alennetun palkkaveron, yritykset maksaisivat palkasta vain 14 % kun nykyinen verokanta muille on 26 % ja nousee ensi vuonna 34 %:iin. Skolkovon veropaketin lopullinen käsittely siirtynee syksyyn.

Telekommunikaatio

Puolustusministeriö haluaa itselleen armeijalta vapautuvia taajuuksia. Sotilaskäytöstä vapautuvien 4G:lle ennakoitujen 2,5–2,7 gigahertsin taajuuksien on tähän saakka uskottu siirtyvän kolmen suuren matkapuhelinoperaattorin käyttöön LTE-verkkoja varten. Puolustusministeriö on kuitenkin ilmoittanut osakkuusyhtiönsä *Osnova Telecomin* haluavan perustaa taajuuksia käyttäen itse maanlaajuisen internet-laajakaistaverkon. Asiasta päättää viestintäministeriö, jolle kolme suurta ovat kirjoittaneet pyytäneen järjestämään mainituista taajuuksista avoin kilpailu. Yritykset toivovat myös lakia muutettavan siten, että taajuudet jaetaan teknologianeutraalisti.

Microsoft avasi lähdekoodejaan FSB:lle. Valtion turvateknologiayhtiö *Atlasin* kanssa uusittu sopimus sallii turvallisuuspalvelun tutkia lähdekoodeja useiden alustojen kuten *Windows 7*, *Microsoft Office 2010* ja *Microsoft Windows Server 2008 R2* osalta. Aiempi sopimus oli vuodelta 2002. Sopimus antaa turvallisuusviranomaisille mahdollisuuden kehittää suojaohjelmia Microsoftin tuotteisiin, jolloin valtionlaitokset voivat käyttää yrityksen ohjelmatuotteita. Tällä hetkellä valtionlaitokset tuovat Microsoftille vain 10 % sen tuloista Venäjällä. Yhtiön oletetaan haluavan myös parantaa asemiaan avoimen koodin järjestelmiä kuten *Linuxia* vastaan, joiden käyttöä mm. koululaitos harkitsee. Venäjä on parhaillaan kehittämässä valtionhallinnon sähköisiä järjestelmiä ”e-hallitus” -hankkeen puitteissa.

Matkailu

Venäläisten ulkomaanmatkailuinto taas nousussa. Yli kaksi miljoonaa venäläistä matkusti ulkomaille kuluvan vuoden 2010 tammi-maaliskuussa, mikä oli yli 40 % enemmän kuin vastaavana aikana vuonna 2009. Venäläisten suosikkilomakohteisiin alkuvuoden aikana kuuluivat Egypti (kasvua vuodentakaiseen ajankohtaan 95 %), Kiina (38 %), Suomi (1 %) ja Thaimaa (112 %). Lisäksi muun muassa Iso-Britannia, Espanja ja Saksa kasvattivat suosiotaan matkakohteina. Venäläisten tämänhetkinen matkustusinto lähentelee jo vuoden 2008 lukuja. Matkailun kasvua selittävät pääasiassa venäläisten reaalitulojen nousu sekä ruplan kurssin vahvistuminen. Ulkomaanmatkojen hinnatkin ovat halventuneet matkatoimistojen välisen hintakilpailun seurauksena. Kotimaassa matkustaminen on taas suhteessa kallistunut. Mielipidekyselyjen mukaan venäläiset ovat valmiita tänä vuonna kuluttamaan lomamatkoihin keskimäärin 16 000 ruplaa henkilöä kohti (runsas 400 euroa). Erityisesti omatoimimatkailijoiden määrä ja kaukomatkojen suosio ovat olleet kasvussa. Suosituimpia omatoimimatkakohteita ovat Eurooppa ja Aasian maat. Euroopan suosiota kasvattaa euron heikentymisen lisäksi viisumiprosessien yksinkertaistuminen.

Suomen uusi viisumikeskus avattiin Moskovassa. Moskovan viisumiosaston asiakaspalvelu ulkoistettiin kesäkuusta alkaen palvelun parantamiseksi. Uusi viisumien vastaanottokeskus avattiin Leningradin rautatieaseman läheisyyteen 18. kesäkuuta. Viisumikeskuksen asiakaspalvelusta vastaa yritys *VFS Global*, jolla on monen vuoden kokemus viisumikeskusten asiakastyöstä. Uusi viisumikeskus vastaanottaa hakemukset ja luovuttaa valmiit viisumit sekä neuvoo matkustajia viisumiin liittyvissä kysymyksissä. Vastuu viisumihakemusten käsittelystä ja päätösten tekemisestä säilyy edelleen suurlähetystön viisumiosastolla. Viisumiasiakas voi halutessaan varata vastaanottoajan internetin kautta. Lisätietoja sivulta www.finland.org.ru.

Ulkomaankauppa

Venäjän tuonti kasvoi 27 % tammi–toukokuun aikana. Venäjän tullin mukaan tuonti IVY-maiden ulkopuolelta kasvoi ensimmäisen viiden kuukauden aikana 27 %. Eniten kasvoi elintarvikkeiden tuonti. Myös vaatteiden ja kenkien tuonti kasvoi. Koneiden ja laitteiden tuonti sen sijaan ei lisääntynyt edellisvuodesta.

Suomen tammi-huhtikuun vienti Venäjälle ei vielä yltänyt viime vuoden tasolle. Suomen viennin arvo lähti kuitenkin laman jälkeen ensimmäisen kerran kasvuun huhtikuussa 2010 ja oli Tullihallituksen tietojen mukaan noin 7 % suurempi kuin vuosi sitten. Tämä oli ensimmäinen kerta sitten syksyn 2008 kun kuukausikohtainen vienti näytti positiivista kasvua. Vienti kasvoi suureksi osaksi metsäteollisuuden ansiosta. Myös metallien ja kemian teollisuuden vienti kasvoi. Sähköteknisen teollisuuden tuotteiden vienti jäi sen sijaan viimevuotista vähäisemmäksi. Vaikka vienti Venäjälle kasvoi huhtikuussa verrattuna viime vuoden huhtikuuhun, tammi-huhtikuun kokonaisvienti Venäjälle oli edelleen 13 % viimevuotista pienempi. Suomen vienti Venäjälle on pitkälti ollut investointitavaroiden vientiä eivätkä investoinnit toistaiseksi ole elpyneet Venäjällä. Venäjä on pudonnut kolmannelta sijaltaan Suomen neljänneksi suurimmaksi vientimaaksi Ruotsin, Saksan ja Alankomaiden jälkeen.

Suomen kautta kulkevat transitokuljetukset vähentyneet rajusti huippuvuosien tasolta.

Transitokuljetusten määrä putosi noin puolella vuonna 2009. Huippuvuosina transitokuljetusten määrä ylitti Suomen Venäjän-viennin määrän. Suurin osa kuljetuksista oli henkilöautojen jälleenvientiä Venäjälle. Henkilöautojen jälleenvientimäärä putosi peräti 78 % vuonna 2009. Koneiden ja laitteiden jälleenvienti putosi vastaavasti noin 40 % ja elintarvikkeiden 35 %. Vuoden 2010 ensimmäisen neljänneksen aikana transitokuljetukset supistuivat edelleen noin 13 % verrattuna edellisen vuoden samaan ajanjaksoon.

Sääntely-ympäristö

Tulliliiton yhteinen tullikoodiksi astui voimaan 1.7. Venäjän ja Kazakstanin osalta ja 6.7.

myös Valko-Venäjän osalta. Tulliliitto toimii siis uuden sääntelyn mukaisesti, mutta poikkeuksia on toistaiseksi paljon. Tulliliiton yhteinen tullitariffi, valtiosopimukset ja tulliliiton komission päätökset (kuten tiedot siirtymäkautena sovellettavista poikkeustariffeista) on julkaistu tulliliiton nettisivulla www.tsouz.ru. Kansallista lainsäädäntöä sovelletaan toistaiseksi myös teknisten asiakirjojen suhteen, koska yhteistä listaa vaadittavista tuotesertifikaateista, vastaavuustodistuksista ja muista tullaukseen tarvittavista asiakirjoista ei ole vielä hyväksytty. Myöskään Venäjän federaation tullisääntelyä koskevaa lakia ei ole hyväksytty. Ratkaisemattomien asioiden takia on syytä varautua tullin toiminnan ennakoimattomuuteen ja epävarmuuteen, tulkinnallisiin erimielisyyksiin, lyhyellä varoitusajalla muuttuviin sääntöihin sekä muihin mahdollisiin hallinnollisiin ongelmiin.

Sähköinen tullaus on Venäjällä lisääntynyt, mutta käsittää edelleen vain 16 % tullauksista.

Ensimmäisen puolen vuoden aikana tullattiin sähköisenä noin 16 % kaikista tulliasiakirjoista. Edellisvuonna sähköisen tullauksen määrä oli vielä alle 10 %. Noin 6,5 % kaikista tullauksista oli internetin kautta tehtyjä tullauksia. Tullaus internetin kautta on Venäjällä ollut mahdollista vuodesta 2008, kun taas suora sähköinen yhteys (erityisohjelman kautta) on ollut käytössä jo vuodelta 2004. Internet-tullaus vaatii kuitenkin lisensoidun tullausohjelman hankkimista, sähköisen allekirjoituksen rekisteröimistä ja yrityksen rekisteröimistä sähköiseksi tullaajaksi. Rekisteröintibyrokraatian takia vain suurimmat tuonti- ja vientiyritykset ovat rekisteröityneet internet-tullaajiksi. Sähköisen tullauksen rajoitteena on myös ollut tullipisteiden sähköinen valmius. Teoriassa 80 prosentilla kaikista Venäjän tullipisteistä on tekniset mahdollisuudet sähköiseen tullaukseen, mutta käytännössä määrä on pienempi. Yritysten palautetietojen mukaan esim. Viipurin tullissa sähköinen tullaus toimii hyvin, samaten esimerkiksi Smolenskissa ja Brjanskissa. Tulliliiton voimaantulon myötä sähköinen tullausmenetelmä ei poistu. Toistaiseksi eri maiden järjestelmiä ei kuitenkaan ole yhdistetty, eikä teknisten asiakirjojen malleja ole yhtenäistetty.

Tullivapaiden omaan käyttöön tulevien tavaroiden tuontirajoitukset muuttuivat.

Tulliliiton uuden tullikoodexin myötä henkilökohtaiseen käyttöön sallittavan tavaratuonnin määrä muuttui. Aikaisemmin tullivapaasti pystyi tuomaan enintään 35 kg tavaraa omaan käyttöön Venäjällä, 1.7. raja nousi 50 kg:aan. Rahamääräisesti tullivapaan tavararvo ei saa 1.7. alkaen ylittää 1500 euroa. Tämän ylittävistä arvosta tulli on 30 % arvosta, kuitenkin aina vähintään 4 euroa kiloa kohti. Alkoholin tullivapaan tuonnin enimmäismäärä nousi vastaavasti 2 litrasta 3 litraan per henkilö. Myös käteisen rahan tuonti ja vienti muuttui. Uusi raja on 10 000 dollaria (aikaisemmin 3000 dollaria ylittävä summa on pitänyt ilmoittaa erillisellä tullilomakkeella).

Venäjä ratifioi Kansainvälisen työjärjestön palkallista vuosilomaa koskevan yleissopimuksen.

Kansainvälinen työjärjestö (ILO) määrittelee mm. lomapäivien määrät, vuosiloman tulee olla kestoaltaan vähintään kolme viikkoa. Venäjän työlaainsäädännön mukaan vuosiloma on kuitenkin jo nyt 28 päivää vuodessa. Suurin muutos nykykäytäntöön on, että lomajakson pitäisi olla ainakin kaksi yhtenäistä viikkoa ja että lomapäiviä siirretään vain 18 kuukautta eteenpäin. Tähän asti lomaa on helposti voinut pilkkoa pieniksi palasiksi tai siirtää kokonaan seuraaville vuosille.